

Zwrot kosztów za dodatkowe badania techniczne pojazdu (OC i AC)

Odnosząc się do problematyki dotyczącej zwrotu kosztów za dodatkowe badania techniczne koniecznym jest zasygnalizowane zmiany w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz.1151), która uporządkuje te zagadnienia a wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2006 r. Omawiana zmiana rozwiąże wątpliwości praktyczne powstałe w związku z poruszonym zagadnieniem poprzez wyraźne wskazanie, że badanie techniczne uznane jest jako normalne następstwo szkody i jego koszty pokrywa ubezpieczyciel zarówno w ramach polisy OC sprawcy, jak i co jest nowym rozwiązaniem AUTOCASCO. Zmiana zostanie dokonana poprzez dodanie zdania drugiego w art. 17 przytoczonej powyżej.

Obowiązek dokonania dodatkowych badań technicznych w razie uszkodzenia pojazdu w wypadku komunikacyjnym nakłada dyspozycja art. 81 ust. 8 pkt. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. nr 58 poz. 515), zgodnie, z którą w razie naprawy pojazdu wynikającej ze zdarzenia powodującego odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia określonego w grupie 3 i 10 działu II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej na kwotę przekraczającą 2.000 zł (dwa tysiące złotych) należy przeprowadzić dodatkowe badania techniczne. Przytoczony obowiązek został nałożony zgodnie z dyspozycją art. 148 pkt 6 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.z 2003r. Nr 124 poz.1152).

Poprzedzając wyjaśnienia dotyczące zagadnienia zwrotu kosztów z tytułu dodatkowego badania technicznego w stanie prawnym obowiązującym do 31.12.2005r. wskazać należy, że koniecznym jest rozróżnienie dwóch podstaw zgłaszanych przez poszkodowanych roszczeń:

1. w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC),
2. w ramach dobrowolnego ubezpieczenia auto-casco (AC).

W razie wystąpienia z żądaniem zwrotu kosztów dodatkowego badania na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz.1152), czyli z OC wskazać należy, że odpowiedzialność ubezpieczyciela (zwłaszcza zaś jej zakres) określają przepisy kodeksu cywilny. Tym samym zastosowanie znajdzie art. 361 § 2 k.c., zgodnie, z którym naprawienie szkody obejmuje - w granicach normalnego związku przyczynowego - straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządzono. Koszty, więc, które poszkodowany poniósł z tytułu dodatkowego badania technicznego są, naszym zdaniem, typowym przykładem uszczerbku majątkowego, mającego postać straty rzeczywistej (*damnum emergens*), powodującej zmniejszenie majątku poszkodowanego. Nie powinno, zatem budzić wątpliwości, zdaniem Rzecznika Ubezpieczonych, iż poszkodowanemu przysługuje zwrot kwoty, którą musiał wydać na dodatkowe badania techniczne, tym bardziej, że jest to obowiązek nałożony na poszkodowanego aktem powszechnie obowiązującego prawa. W naszym odczuciu jest to wręcz podręcznikowy przykład straty, którą poszkodowany poniósł w związku ze zdarzeniem szkodowym. Pozostaje on w ścisłym związku zarówno ekonomicznym, jak i przyczynowym ze szkodą, a zatem zakład ubezpieczyciel powinien w pełni refundować jego koszt.

W przypadku likwidacji szkody z tytułu ubezpieczenia auto-casco w praktyce zagadnienie zwrotu kosztów dodatkowego badania technicznego budzi wiele kontrowersji. W tym zakresie spotykamy się z różnymi poglądami. Zwolennicy pierwszego poglądu podnoszą, że skoro samo zdarzenie (np. stłuczka) objęte jest ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia i nie mają zastosowania wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń oraz poszkodowany poniósł określone koszty, to zakład ubezpieczeń powinien pokryć koszt dodatkowych badań.

Drugi zaś odmienny w swym charakterze wskazuje, że istota ubezpieczenia auto-casco jest rodzajem dobrowolnej umowy ubezpieczenia. Co za tym idzie wszelkie prawa i obowiązki stron regulują ogólne warunki ubezpieczenia (OWU). Tym samym ochrona ubezpieczenia sprowadza się do odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń jedynie ściśle określonych przypadków, zaś ubezpieczyciel spełnia jedynie wymienione w OWU świadczenia. Skoro, zatem nie ma wymienionego obowiązku zwrotu kosztów dodatkowego badania technicznego, to zakład ubezpieczeń nie ponosi odpowiedzialności za tego rodzaju szkodę.

Reasumując, stwierdzić należy, że po 1 stycznia 2006 r. kwestia ta zostanie definitywnie rozstrzygnięta i zakład ubezpieczeń zobowiązany będzie zwrócić koszty dodatkowego badania zarówno w ramach umowy ubezpieczenia OC, jak i AC. Natomiast do 31.12.2005r. należy za zasadne uznać, iż w przypadku odszkodowania należnego z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów samochodowych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów obejmuje ono wszelkie powstałe z tego tytułu koszty. Dlatego też, w związku z dyspozycją art. 361 kodeksu cywilnego na zakładzie ubezpieczeń ciąży pokrycie kosztów badań dodatkowych. Odmiennie jednak regulacje znajdują zastosowanie w razie umów dobrowolnych. Wówczas zakres, przedmiot oraz wyłączenia ochrony ubezpieczeniowej określają ogólne warunki ubezpieczeń, które mogą regulować - zgodnie z zasadą swobody umów - prawa i obowiązki stron umowy ubezpieczenia. Tym samym zakład ubezpieczeń zobowiązany jest jedynie do świadczeń przewidzianych, w OWU, toteż w razie nie wskazania kosztów badania technicznego przeprowadzonego na podstawie art. 81 ust. 8 pkt. 4) ustawy prawo o ruchu drogowym - zakład ubezpieczeń nie jest zobowiązany do ich pokrycia. Wówczas koszty dodatkowego badania pokrywa ubezpieczający we własnym zakresie.